

25 Jaar Nederlands Instituut voor Zuivelonderzoek

Dit najaar is het 25 jaar geleden dat het NIZO werd opgericht. De NIZO-dagen 1973 en de officiële opening van het nieuwe laboratorium en de technologische hal zullen de kapstok vormen waaraan het jubileum wordt opgehangen. Over de historie van het instituut en huidige gang van zaken wordt hieronder gesproken.

Deze week staat het Nederlandse zuivelonderzoek in het middelpunt van de belangstelling. Naast de hierboven reeds vermelde NIZO-dagen, die dit jaar op 26 en 27 september zullen worden gehouden, zal ook deze week en wel op vrijdag 28 september de nieuwe technohal worden geopend. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het NIZO is een feestelijke bijeenkomst georganiseerd, waarbij Ir. P. J. Lardinois, lid van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, de officiële opening van de nieuwbouw zal verrichten.

Historie

Op 12 november 1948 werd de stichtingsakte van het NIZO gepasseerd. Formeel gezien is 12 november dan ook de officiële datum waarop het jubileum gevierd zou kunnen worden. Het huidige bestuur van het NIZO heeft evenwel gemeend het op de hierboven beschreven manier te moeten gedenken. De officiële opening van het instituut had overigens eerst plaats in 1955; dat is pas ruim achttien jaar geleden.

De werkzaamheden van het instituut zijn een voortzetting van het wetenschappelijk zuivelonderzoek dat van 1889 af door het Rijkslandbouwproefstation in Hoorn werd verricht. In het bestuur van het instituut hebben vertegenwoordigers zitting van de Koninklijke Nederlandse Zuivelbond FNZ, de Vereniging voor Zuivelindustrie en Melkhygiëne VVZM, de Bedrijfs-groep Zuivel- en Melkproductenindustrie en Melkinrichtingswezen en de Bond van Kaasproducenten. Het waren de vertegenwoordigers van deze organisaties die op 12 november 1948 overgingen tot de stichting van het NIZO.



Interieur van de technohal.

Het bestuur werd en wordt verder nog gevormd door de voorzitter van het Produktschap voor Zuivel en een afgevaardigde van het Ministerie van Landbouw en Visserij. Het bestuur wordt verder terzijde gestaan door twee hoogleraren in de richting zuivelbereiding en melkkunde van de Landbouwhogeschool te Wageningen.

Op het ogenblik vervult één van hen, namelijk Prof. Ir. E. A. Vos, de functie van voorzitter van het bestuur, terwijl de ander een adviserende stem heeft. Overigens stond in 1948 het instituut er niet dadelijk. Waren er reeds vele jaren van voorbereiding aan de stichting voorafgegaan, ook na 1948 heeft er nog veel overleg moeten plaatsvinden. Discussies over de plaats van vestiging, de status van het instituut, de wijze van financieren en de levering van de voor de proeffabriek bestemde melk moesten worden uitgepraat. Zoals bekend, werd ten slotte Ede als vestigingsplaats gekozen, waarbij men zich heeft laten leiden door de overweging dat het cen-

trale laboratorium van de zuivelindustrie, waarvan het NIZO de exponent is, in het midden van Nederland moet liggen, dicht in de buurt van de Landbouwhogeschool te Wageningen.

In augustus 1952 werd met de bouw van het laboratorium begonnen en ongeveer een jaar later met het werk aan de proeffabriek. De financiering is met name in de beginperiode een groot probleem geweest. Uiteindelijk kwam het geld, benodigd voor de bouw en inrichting van laboratorium en proeffabriek, voor ongeveer de helft uit het toenmalige zogenaamde „Zuivelmeerwaardefonds" van het Bedrijfschap voor Zuivel, terwijl de rest werd bijeengebracht door een éénmalige heffing op de verwerking van melk.

In de dekking van de exploitatiekosten werd voorzien door een jaarlijkse subsidie die het Bedrijfschap voor Zuivel (nu Produktschap voor Zuivel) aan het NIZO verleende. Deze regeling wordt ook nu nog toegepast. Het PZ verwerft dit geld uit een heffing op alle melk die in Nederlandse zuivelbedrijven wordt verwerkt. Zo is de subsidie aan het NIZO voor het komende jaar bijvoorbeeld begroot op ongeveer f 9 miljoen.

Taak en organisatie

De dagelijkse leiding van het instituut is in handen van een directeur en twee adjunct-directeuren die gezamenlijk het wetenschappelijk en technisch onderzoekingswerk coördineren dat in een aantal secties is onderverdeeld. De ene adjunct-directeur draagt de verantwoordelijkheid voor technologie, werktuigkunde, proeffabriek en -hal, terwijl de andere verantwoordelijk is voor microbiologie, fysische chemie, zuivelchemie, organische analyse en voedingsfysiologie. Vanzelfsprekend zijn de terreinen niet overal volledig te scheiden, zodat coördinatie, evenals trouwens bij het bedrijfsleven, ook hier erg belangrijk is.

Begin 1973 bedroeg het aantal personeelsleden 167, waarvan 133 personen in het laboratorium werkzaam waren en 34 in de proeffabriek. Het aantal academici bedraagt 32. Tot de taak van het instituut kunnen diverse werkzaamheden gerekend worden. Zo zijn er de wetenschappelijke onderzoeken over melk en melkbestanddelen en over de grondslagen van de zuivelbereiding. Dit onderzoek wordt aangevuld door technische proefnemingen op het gebied van de behandeling van melkproducten en melk.

Een andere taak is het geven van advies en steun aan de zuivelindustrie bij het streven naar verbetering van de kwaliteit van melk en melkproducten en hulp bij acute problemen.

Dan is er de beproeving van machines, apparaten, bereidingsmethoden, materialen en grondstoffen die bij zuivelbereiding en melkwinning worden gebruikt.

Verder houdt men zich bezig met het verwerven en zo mogelijk exploiteren van octrooien, licenties en patenten op de hierboven genoemde of daaraan verwante gebieden.

Ook het ontwikkelen van nieuwe producten en van nieuwe werkwijzen voor de bereiding van conventionele producten behoren tot de taak van het NIZO.

Ten slotte publiceert men de resultaten van het eigen en elders verrichte onderzoek in wetenschappelijke en vaktijdschriften, terwijl men zich ook bezighoudt met het uitgeven van publicaties in eigen beheer.

Het NIZO is, behalve bij de werkzaamheden die hierboven zijn genoemd, ook betrokken bij de gevolgen van de veranderingen die optreden door de nieuwe inzichten bij melkwinning en melkverwerking. Tevens wordt men geconfronteerd met de gevolgen van maatschappelijke veranderingen. Zo hebben onder andere de invoering van de vijfdaagse werkweek in de zuivelindustrie, het verdwijnen van de melkbus en de intrede van de RMO, alsmede het streven van de industrie naar grotere produktie- en verwerkingseenheden hun invloed op de melk met alles wat daarbij komt - en dus ook op het werk van het NIZO - niet gemist.

Het NIZO ontvangt dan bijvoorbeeld het verzoek na te gaan welke de invloed is van langdurig koud bewaarde melk op de kwaliteit van daaruit bereide producten. Om bij dit voor-

beeld te blijven; het beproeven van melkkoeltanks, monsterneemapparatuur en melkmeters en, wat verder erg belangrijk is, het ontwikkelen van continu-bereidingsmethoden.

Overigens komen ook toeleveringsbedrijven en fabrikanten van andere voedingsmiddelen dan zuivelproducten steeds frequenter en in grotere getale een beroep doen op de vak-kennis en de faciliteiten van het instituut in het kader van hun eigen productontwikkeling.

Verdere bemoeienissen

Ook andere, meer in het algemene vlak liggende zaken hebben raakpunten met het werk van het NIZO. Van recente datum is de sterk stijgende belangstelling van de mens voor een verantwoorde voeding. Dit komt bij het NIZO tot uiting in het werk van de sectie Voedingsfysiologie. Deze belangstelling heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat het bestuur van het NIZO onlangs heeft besloten genoemde sectie belangrijk uit te breiden.

De overheid bedient zich eveneens van de kennis van het instituut en wel onder meer voor adviezen over het gebruik van hulpstoffen, bepalingstechnieken e.d. en omtrent de zuivelwetgeving.

Ten slotte is het NIZO geen instelling die zich louter en alleen bezighoudt met de belangen van de Nederlandse zuivelindustrie. Op het gebied van de wetenschap is de samenwerking tussen gelijksoortige instituten in het hedendaagse Europa wellicht groter dan in welke andere sector van de samenleving dan ook.

In Ede onderhoudt men intensieve contacten met verschillende West-Europese landen met het doel zoveel mogelijk te streven naar samenwerking op het gebied van het fundamentele zuivelonderzoek. Als illustratie hiervoor zou kunnen gelden dat vele medewerkers bij het werk van de Internationale Zuivelbond actief zijn, terwijl de organisatie van leiders van zuivelresearchinstituten (ICODRL) van Ede uit wordt geleid.

Ten slotte

Zoals gezegd, zal op 28 september de nieuwbouw in Ede officieel door Ir. Lardinois worden geopend. Met dit project is men in Ede weer helemaal up-to-date en klaar om een antwoord te geven op de vele vragen die vanuit het bedrijfsleven en vanuit de overheid, uit binnen- en buitenland, op het instituut worden afgevuurd. Dit werk betekent zonder meer een uitdaging voor bestuur en directie van dit voor de zuivelindustrie zo belangrijke instituut.



De proeffabriek

Sinds kort is de directie door de benoeming van Dr. W. IJ. Aalbersberg weer compleet. Deze zal, samen met de adjunct-directeuren, Dr. Ir. T. E. Galesloot en Ir. P. Zwaginga, en hun deskundige staf van medewerk(st)ers gaarne alle zeilen bijzetten om het NIZO ook in de toekomst een betrouwbare vraagbaak te doen zijn voor al diegenen die van zijn diensten gebruik wensen te maken. Daarbij is een goede wisselwerking met en vertrouwen van het zuivelbedrijfsleven evenwel onmisbaar.

vdB